

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2016 M. BALANDŽIO 13 D. NUTARIMO NR. 364 „DĖL UŽ
ANTRINĖS TEISINĖS PAGALBOS TEIKIMĄ, KOORDINAVIMĄ IR MEDIACIJĄ MOKAMO
UŽMOKESČIO DYDŽIŲ IR MOKĖJIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“
PROJEKTO
(TOLIAU - PROJEKTAS)
(TAP-21-1901(2); TAIS NR. 21-32897(3))**

2022-01-04 Nr. NV-13

Vilnius

Projekto rengėja – Teisingumo ministerija.**Projekto tikslas.** Padidinti už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir mediaciją mokamo užmokesčio bazinį dydį iki 20 eur.**Dabartinė situacija.** Šiuo metu už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir mediaciją mokamo užmokesčio bazinis dydis yra 19 eur.

2021 m. II pusmečio eigoje buvo matomas nuoseklus antrinės teisinės pagalbos teikimo atvejų mažėjimas, kuriam įtakos, be kita ko, turėjo 2020 m. liepos 15 d. įsigalioję Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo ir Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimai, kuriais įtvirtinta: kad asmens teisė į antrinę teisinę pagalbą vertinama atsižvelgiant ne tik į jo turtą, tačiau ir į jo šeimos turtą; sumažinta valstybės apmokama antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalis, kai antrinė teisinė pagalba teikiama daugiau nei vienoje byloje; tam tikrų, nesudėtingų procesinių dokumentų rengimas pavestas pirminės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos specialistams; aiškiau reglamentuotas būtinojo gynėjo dalyvavimas laikinojo sulaikymo atvejais, numatytas valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidų, susidariusių dėl būtino gynėjo dalyvavimo, kaltinamąjį pripažinus kaltu, išieškojimas.

Pagal turimus Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos duomenis, antrinė teisinė pagalba 2021 m. suteikta 27 890 atvejais, 2020 m. ji buvo suteikta 36 544 atvejais, 2019 m. – 49 694 atvejais. Nėra jokių objektyvių duomenų, leidžiančių prognozuoti galimą antrinės teisinės pagalbos apimčių didėjimą ar grįžimą į 2019-2020 m. lygį.

Lietuvos Statistikos departamento skelbiamais duomenimis 2021 m. numatoma 4,5 proc. vidutinė metinė infliacija, prognozuojamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje 2021 m. – 1557,80 eur., 2022 m. – 1681,90 eur., lyginant su 2020 m. prognozuojamas didėjimas 2021 m. yra 9 proc., 2022 m. – 8 proc. Nuo 2022 m. sausio 1 d. nuo 642 eur. iki 730 eur. didinama minimali mėnesinė alga, padidintas valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų, valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinis dydis.

Projekto esmė. Siūloma:

- nuo 19 eur. iki 20 eur. padidinti už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir mediaciją mokamo užmokesčio bazinį dydį;
- nustatyti, kad, jeigu dėl užmokesčio už suteiktą antrinę teisinę pagalbą ar mediaciją, pradėtas ir baigtas teikti pagal sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo ar mediacijos vykdymo, priimtus iki šio nutarimo įsigaliojimo, kreipiamasi po šio nutarimo įsigaliojimo, apskaičiuojant užmokesį už suteiktą antrinę teisinę pagalbą ar mediaciją taikomas iki šio nutarimo įsigaliojimo nustatytas užmokesčio bazinis dydis;
- nustatyti, kad, jeigu antrinė teisinė pagalba ar mediacija, pradėtos teikti pagal sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo ar mediacijos vykdymo, priimtus

iki šio nutarimo įsigaliojimo, toliau teikiamos įsigaliojus šiam nutarimui, apskaičiuojant užmokesį už antrinę teisinę pagalbą ar mediaciją, suteiktą po šio nutarimo įsigaliojimo, taikomas šiuo nutarimu nustatytas užmokesčio bazinis dydis.

Teisingumo ministerija nurodo, kad tiksliai apskaičiuoti projekto įgyvendinimui galimai reikalingų valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo funkcijai skirtų asignavimų pokytį nėra galimybės, tačiau Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos duomenimis, užmokesčio bazinio dydžio padidinimas iki 20 eur. lėšų poreikį advokatų užmokesčiui išmokėti padidintų apie 397 tūkst. eur. per metus, o mediatorių užmokesčiui išmokėti – apie 30 tūkst. eur. per metus. Atlikti skaičiavimai rodo, kad, už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir mediaciją mokamo užmokesčio bazinį dydį padidinus iki 20 eur., lėšų, šiuo metu numatytų valstybės garantuojamos teisinės pagalbos priemonei pagal Lietuvos Respublikos 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą, užtenka. Taip pat remiantis šiuo metu esamais duomenimis ir tendencijomis yra prognozuojama, kad ir 2023 m. numatytų lėšų 2022-2024 m. biudžeto projekcijoje, užteks siūlomam sprendimui įgyvendinti.

Derinimas. Projektas buvo pateiktas derinti Finansų ministerijai, Lietuvos advokatūrai, Lietuvos mediatorių rūmams ir Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai. Tarnyba pastabų neturėjo, Lietuvos advokatūra projektui pritarė, Lietuvos mediatorių rūmai per nustatytą terminą pastabų nepateikė, Finansų ministerijos siūlymai įvertinti derinimo pažymoje.

Projektas svarstytas 2021 m. gruodžio 28 d. tarpinstituciniame pasitarime, atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021 m. gruodžio 23 d. išvados Nr. NV-3383 pastabas ir pasiūlymus, pateiktas patikslintas projektas ir lydraštis.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė patikslintam projektui pastabų ir pasiūlymų neturi.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatoms. Projektas prisideda prie Aštuonioliktosios Vyriausybės programos siekio, kad kiekvienas asmuo gautų kokybišką teisinę pagalbą, kuri padėtų užtikrinti tinkamą asmenų teisės į teisingumą įgyvendinimą.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje.

Patarėja

Aušra Balčiūnaitė